

Datering urhistorien i Bibeln

Det som man i ANE finner av texter som behandlar eller tangerar den bibliska urhistorien¹ härstammar från den senare delen av andra årtusendet f.Kr. 2000-1600 f.Kr. Det här gäller Den sumeriska kungaligan, den sumeriska flodhistorien, Atrahasis-eposet och den större delen av Gilgamesheposet. Under samma period blev äldre sumerisk litteratur nerskriven i sin slutliga form. Semitisk babylonisk litteratur stod på höjden av sin förmåga och väst-semiter höll stolt reda på sina familjetraditioner och förfäder i långa genealogier. Ett sådant exempel är en genealogi från Hammurabis barn-barn som går 27 generationer bakåt vars namn har visat sig vara historiska personer åtminstone i dess början av listan, alltså de äldsta förfäderna.²

Strukturen i Gen 1-11 följer alltså samma upplägg som i Mesopotamien i övrigt från denna period och därför är det här en period som väl skulle passa för urhistoriens att bli författad, åtminstone i en ursprunglig form, med berättelse om skapelse, hot, flod och släkttavlor som leder fram till "modern" tid. Det här mönstret återfinns alltså i såväl den sumeriska kungaligan, Atrahasiseposet, den sumeriska flodhistorien. Skapelsehistorierna från 1100 och framåt liknar inte de som återfinns i Genesis. I vanliga fall var det första millenniets författare beredda att bevara tidigare arbeten som skapades under millenniet innan.³

En del forskare som Lambert utesluter att skapelseberättelsen eller urhistorien i övrigt delvis skulle vara författad så sent som den babyloniska exilen. Att urhistorien inkluderades i Genesis är bevis för att den var sedan länge etablerad bland hebreerna. Vi har ett exempel från en bok från tiden för den babyloniska fångenskapen som går tillbaka till första början. Det är Krönikeböckerna och där behandlas urhistorien i ett kapitel som en genealogi utan att nämna skapelse eller flod eller visa intresse för andra detaljer från urhistorien. Att hebreerna så fruktansvärt sent som under 500-talet före Kristus skulle ha intresserat sig för att skriva eller förfärdiga en urhistoria, åtminstone den förmenta P-källans delar, verkar helt anakronistiskt mer än tusen år efter att intresset falnat för att skapa nya sådana berättelser i Mesopotamien.⁴

Så, när urhistorien än fick sin slutliga form inom Pentateuken så finns dess litterära rötter mest troligt i den första delen av andra millenniet f.Kr.

Litteratur

Kitchen, K. A.

1966 Ancient Orient and Old Testament. InterVarsity Press. Illinois.

1977 The Bible in Its World. Wipf & Stock Publishers. Eugene.

¹ Gen 1-11:26.

² Kitchen 1977, 34-35.

³ Kitchen 1977, 35.

⁴ Kitchen 1977, 35-36.